

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KRAJČEVA ULICA ST. 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 14 din, za izposojništvo 30 din.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in Sloveniji ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Una battaglia aerea nel cielo di Malta

Nove aerei nemici abbattuti — I picchiattelli attaccano Tobruk — Risoluta resistenza in Africa Orientale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 13 giugno il seguente bollettino di guerra n. 373:
Ieri nel cielo di Malta in violenti combattimenti aerei, la nostra caccia ha abbattuto otto «Hurricane». Un idro sanitario, per quanto portasse visibili segnali internazionali, è stato attaccato da cinque caccia inglesi, costretto all'amaraggio ed ancora successivamente mitragliato. Due nostri aerei da caccia oltre il velivolo sanitario sono mancanti.
In Egeo aerei inglesi hanno bombardato l'isola di Rodi: un velivolo nemico è stato abbattuto dalla nostra difesa antiaerea.

Nell'Africa settentrionale nel settore di Tobruk, attività delle opposte artiglierie. Nostre formazioni di attacco in picchiata hanno ripetutamente bombardato posizioni, batterie contraeree, carburanti e truppe della piazza. Una batteria è stata centrata, sono stati notati incendi ed esplosioni. Un nostro velivolo non è rientrato.
Aerei nemici hanno lanciato nuovamenti alcune bombe su Bengasi e località viciniori.

Nell'Africa Orientale, nel mattino dell'11 una forza navale anglo-indiana si è presentata davanti Assab, ha bombardato la città già sgomberata dalle nostre truppe e l'ha occupata.

Nella zona di Gondar, tentativi di attacco contro nostre posizioni di Uolcheffit sono stati decisamente stroncati infliggendo al nemico centinaia di perdite. Altre formazioni nemiche appoggiate da azioni aeree di bombardamento e mitragliamento hanno attaccato in forze il nostro presidio di Debra Tabor. Sono state respinte, contrattaccate, inseguite e mitragliate dalla nostra caccia. Nel Galla e Sidamo continuano i movimenti delle nostre truppe, che con colonne mobili hanno contrattaccato l'avversario infliggendogli notevoli perdite.

Letalska bitka nad Malto

Devet sovražnih letal sestreljenih — Strmoglavci napadajo Tobruk — Odločen odpor v Vzhodni Afriki

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 13. junija naslednje 374. vojno poročilo:

Včeraj so v ostrih letalskih bitkah v zračnem prostoru nad Malto naša letalska letala sestrelila 8 «Hurricane». Sanitetno vodno letalo je bilo napadeno od 5 angleških letalskih letal, čeprav je nosilo vidne mednarodne znake, ter je bilo prisiljeno se spustiti na morje, kjer je bilo še potem ponovno obstreljavano s strojnimi. Pogrešamo dve naši letalski letali, razen sanitetnega letala.

Na Egejskem morju so angleška letala bombardirala otok Rod. Ena sovražna letala je bilo od naše protiletalske obrambe sestreljeno.

V Severni Afriki, v odseku pri Tobruku obojestransko udejstvovanje topništva. Od delki naših strmooglavcev so ponovno bombardirali postojanke protiletalskega topništva, vojaška taborišča in angleške čete v Tobruku. Ena baterija je bila zadeta, opaženi so bili požari in eksplozije. Ena naša letala se ni vrnilo.

Sovražna letala so zopet vrgla nekaj bomb na Bengazi in sosednje kraje.

V Vzhodni Afriki se je 11. t. m. zjutraj pojavila skupina angleško-indijskih vojniških ladij pred Asabom, bombardirala mesto, ki so ga naše čete že evakuirale, ter ga zasledila.

Na področju pri Gondarju so bili poskušani napadov proti našim postojankam v Uolcheffitu odločno odbiti ter je bilo prizadetih sovražnikov več sto žrtev. Druge sovražne skupine so s podporo letalskega bombardiranja in strojniki obstreljevanja silovito napadle našo posadko v Dobri Taboru. Bile so odbite, nakar so bili podzviti nanje protinapadi ter so bile zasledovane in s strojnimi obstreljevanje od naših letalskih letal.

V Gali in Sidamu se nadaljujejo pokreti naših čet, ki so s mobilnimi kolonami izvedle protinapade na nasprotnika ter mu prizadele znatne izgube.

Z bojišča, 14. jun. s. v bližini Malte je bilo neko italijansko letalsko letalo zadeto in poškodovano tako, da se je moralo spustiti na morje. Na pomoč mu je bilo takoj poslano reševalno letalo, ki ga je spremljalo več lovcev. Sedem angleških letal je opazilo reševalno letalo in so ga takoj napadli, čeprav so bili na njem dobro vidni mednarodni znaki. Po kratkem spopadu jim je uspelo sestreliti ga in poleg njega še neko letalsko letalo, ki ga je spremljalo. Drugo letalsko letalo iz njegovega spremstva je se odločno zapletlo v borbo z dvema sovražnima letaloma ter je eno izmed njih sestrelilo. Tedaj so ga napadli štirje drugi angleški lovci, letalu pa je vendar uspelo, da se je umaknilo iz zagate ter se vrnilo na svoje oporišče. Glede na ta primer je treba znova opozoriti na nevarnost postopanja angleških letalcev, ki so spet enkrat napadli reševalno letalo, čeprav je bilo na vse strani označeno z rdečimi križi. Sprito takega postopanja angleških letalcev je postalo že nemogoče pošiljati reševalna letala brez spremstva za reševanje ponesrečenih italijanskih letalcev.

Za to dejanje pa so bili Angleži takoj poplačani. V velikem letalskem spopadu nad Malto so jim bile prizadejane izgube, ki se lahko označijo za zelo občutne.

Zahvala nemških letalcev

Rim, 14. jun. s. Državni podtajnik italijanskega letalskega ministrstva general Pricolo je prejel od maršala Göringa naslednjo poslanico:

Ekscelencija, ko odhaja 10. nemški letalski zbor s svojega operacijskega področja v Sicilijo, naj vam izrazim vso zahvalo za vaše v resnici tovariške skrbi za nemški letalski zbor na Siciliji. Skupna odločna borba proti sovražniku je privedla italijanske in nemške sile na Sredozemskem morju v zadnjih šestih mesecih do uspehov, ki bodo prešli v zgodovino naših narodov. Prejmite izraze mojega priznanja za resnično vzdržljivi sprejem in stalno bratsko podporo vse poveljstev italijanskih Oboroženih Sil, ki ju je bil deležen 10. letalski zbor. Prejmite moje najlepše pozdrave in bodite prepričani, da bodo naši nadaljnji skupni uspehi pripomogli do končne zmage naših dveh zavezniških narodov. — Göring, maršal države in vrhovni poveljnik nemškega letalstva.

Letalski napad na Gibraltar

Madrid, 14. junija. s. Davi navsezgodaj je bil Gibraltar znova alarmiran. Protiletalska obramba je pričela takoj delovati. Neznana letala so odvrkla na trdnjavo več bomb in v Algeirasu so slišali tri silne eksplozije. Nadaljne vesti iz La Linee pravijo, da je bilo odvrženih na Gibraltar skupno 6 bomb. Tri izmed njih so zadale trdnjavske naprave.

Obsedeno stanje v Aleksandriji

Bejrut, 14. junija. s. Angleške oblasti v Aleksandriji so proglasile obsedeno stanje. Angleške vojaške oblasti so prevzele upravo mesta. V Haifi so pričeli evakuirati nekatero mestne okraje.

Torpediran španski parnik

Bern, 14. jun. d. 4500-tonski parnik, ki je plul pod špansko zastavo in je vozil 2500 ton koruze iz Španije za Svico, je bil na poti v Genovo torpediran in potopljen.

Žrtve letalskih napadov v Angliji

Rim, 14. junija. Angleška vlada je objavila službene podatke o žrtvah letalskih napadov v Veliki Britaniji v mesecu maju. V tem času je bilo ubitih 5394, ranjenih 5181, pogrešanih, a verjetno ubitih 75 ljudi.

Napoved Göbbelsa

Članek „Völkischer Beobachterja“, ki je zbudil splošno pozornost — Göbbels napoveduje važne dogodke v prihodnjih dveh mesecih

Berlin, 14. jun. s. »Völkischer Beobachter« je objavil članek pod naslovom »Kretski primer«, ki ga je napisal propagandni minister dr. Göbbels. Nemški državnik v njem naglašuje med drugim pomen najnovejših vrste orožja, to je padalcev, pri zavajevanju Krete. Svoj čas so Angleži ironično govorili o možnosti takih akcij. Sli so tako daleč, da celo angleški diplomatski zastopnik v Berlinu Henderson dan po veliki vojaški paradi v Berlinu ob priliki 50-letnice Hitlerja, katere so se udeležili prvi tudi oddelki padalcev, ni smatral za potrebno, kakor je sam pred nekaj tedni nedolžno priznal, da ni padalci poročal angleškemu zunanjemu ministru, ker bi se mu bili gotovo smejali.

Novozelandski vojniki na Kreti gotovo niso imeli takih občutkov, ko so videli, kako so cel bataljoni, popolnoma oboroženi in pripravljeni za borbo, deževali z neba. V ostalem, pravi minister, se lahko tudi Henderson tolaži, ker ima sedaj boljše družbo. Dejansko je sam Churchill prvega dne vojnih operacij na Kreti, kakor je znano, kategorično izjavil, da bodo Angleži otok držali za vsako ceno. Očitno se mu ni niti sanjalo o učinkovitosti najnovejšega nemškega orožja. Sedaj izjavljajo na

drugi strani Rokavskega preliva, da je bila Kreta dobra lekcijska, da so se v borbi za otok marsičaka naučili. Toda, naglašuje Göbbels, prav tako dragocene izkušnje so si na drugi strani in seveda v drugem smislu nabrali tudi Nemci.

Hitler je svoj čas, kakor je znano, izjavil, da ni več otkov. Ko so to izjavo prvič čuli v Londonu, so Nemce pomilovali. Sedaj pa se je morajo angleški voditelji pač spomniti s povsem drugačnimi občutki. O tem priča n. pr. dejstvo, da so prav te dni v Angliji razširili 15.000.000 letakov, v katerih poučujejo ljudstvo, kako naj se brani v primeru, da bi sovražnih vdor na otok.

Ce bi bil kdo pred dvema mesecema, zaključuje nemški propagandni minister, Churchill dejal, da se bomo prve dni junija polastili Krete, bi se bil verjetno smejal in dejal, da taka akcija ne bi bila izvedljiva. Sedaj je Kreta v nemških rokah. Če bi se mu te dni kaj takega ponovno napovedalo, da bi se moglo v nadaljnjih dveh mesecih ponoviti podobno dejanje, bi on nedvomno znal temu ugovarjati. Toda v dveh mesecih se bo znašel v analognem položaju, kakor je današnji.

Agencija Tass demantira

Moskva, 14. jun. s. Agencija Tass je objavila naslednje službeno poročilo:

Angleški tisk in tudi nekateri drugi tuji listi so, še preden je prispel angleški poslanik v SSSR Cripps v London, posebno pa še po njegovem prihodu, širili vesti o »bližnji vojni med SSSR in Nemčijo«. Po teh vestih naj bi bila Nemčija:

1. kakor zatrjujejo, stavila SSSR neke zahteve teritorialnega in gospodarskega značaja in pričela naj bi se bila že pogajanja med Nemčijo in SSSR za zaključitev nove pogodbe o tesnejšem sodelovanju obeh narodov.

2. naj bi bila SSSR, kakor pravijo, odklonila te zahteve, tako da naj bi bila Nemčija zaradi tega pričela zbirati svoje čete na meji SSSR in se pripravljala na napad na SSSR.

3. Naj bi bila Sovjetska zveza s svoje strani pričela intenzivno pripravljati se na vojno proti Nemčiji in prav tako zbirati svoje čete na nemških mejah.

Ceprav so te vesti absurde, so smatrali odgovorni krogi v Moskvi vendarle za potrebno, da pooblastijo agencijo Tass za izjavo, da so te govorice plod, ki jih je promišljeno pripravila SSSR in Nemčiji sovraina propaganda, ki ji je na tem, da se vojna znova razširi in poveča, kajti te govorice se še nadalje vztrajno širijo.

Agencija Tass izjavlja:

1. Nemčija ni stavila SSSR nikake zahteve in ji ni predlagala nikake nove pogodbe o tesnejšem sodelovanju in zato se pogajanja v tej stvari sploh niso mogli vršiti.

2. Po podatkih, ki jih ima SSSR na razpolago, Nemčija izpodbija določbo sovjet-

ske-nemške nenapadalne pogodbe enako točno kakor SSSR in zaradi tega so po mnenju sovjetskih krogov govorice o nameri Nemčije, da bi razveljavila pogodbo in napadla SSSR neutemeljene. Premosiltev nemških čet, ki so bile po operacijah na Balkanu sproščene, v vzhodne in severnovzhodne predele Nemčije v zadnjih dneh je bila izvedena verjetno iz drugih razlogov in ni v nikakoli zvezi s sovjetsko-nemškimi odnosi.

3. SSSR je zmeraj, kakor o tem priča njena mirovna politika, izpolnjevala in tudi namerava izpolnjevati določbe nenapadalne sovjetsko-nemške pogodbe, tako da so govorice, da se SSSR pripravlja na vojno proti Nemčiji, lažne in izvaljene.

4. Periodični poletni manevri rezervistov Rdeče vojske, ki se sedaj vrše, in manevri, ki se bodo pričeli v kratkem, imajo izključni namen omogočiti vaje rezervistov in preizkusiti delovanje železnice, kar se dogaja vsako leto.

Zaradi tega je absurdno govoriti o teh ukrepih Rdeče vojske, kakor da so sovražni nasproti Nemčiji.

Rumunija v sklopu nove Evrope

Bukarešta, 14. jun. s. Poročevalec lista »Vlatza« poroča iz Berlina, da sta general Antonescu in Hitler včeraj razpravljala o nadaljnjem razvoju Rumunije s političnega, gospodarskega in vojaškega vidika. V Rumuniji so razgovori vzbudili največje zanimanje in odobravanje. V svojih komentarjih naglašajo bukareški listi lojalno in tesno sodelovanje Rumunije z osminimi silami. — »Timpul« zatrjuje, da koraka rumunski narod v bodočnost s polnim zaupanjem v svojega voditelja. Rumuniji bo zagotovljeno častno mesto v novi Evropi.

Fašistično šolstvo

Poročilo Prosvetnega ministra Duceju — Delovanje šolstva v prvem letu vojne — Dva italijanska zavoda v Ljubljani

Iz Rima poročajo, da je Duce sprejel ministra za Narodno vzgojo, ki je poročal o delovanju fašističnega šolstva v letu XIX.

Fašistična šola je dosegla, zavedajoč se svojega visokega poslanstva, ki ji pripada v okviru totalne vojne, v kateri je italijanski narod za dosego svoje svobode velike uspehe v službi pomoči, v boju proti razpisnosti in skladu s smotri avtarkičnega gospodarstva, v propagandnem delu, povsod, kjer je bilo treba doprinese k odpornosti naroda, ki je v vojni. Pomoč je obstojala v obiskih in obdarovanjih s slavov omenjenih ranjenec in bolnikov v bolnicah, v pošiljanju darov borcem, v živahnem dopisovanju med učenci in vojakom na frontah, v denarnih podporah za potrebne družine vpkolicev, in zlasti v darovanju volne in volnenih oblačil, katere so obilno izdelovale ne samo delavke v strokovnih ženskih šolah, temveč v splošnem vse učence vseh vrst šol.

POMOČ BORCEM

Doseženi uspehi so bili vidni v vseh Pokrajinah. Omenimo naj samo za primer Pokrajino Milana, v kateri so zbrali s pomočjo šol okoli 2 in pol milijona lir. Družine so preko šol pokazale na najbolj viden način svojo solidarnost z borečimi se četami.

Patriotični duh, ki preveva fašistično šolstvo, se je pokazal tudi v aktivnem sodelovanju profesorjev in studentov v vojni. Številni učitelji vseh šol so pohiteli pod zastavo. Mnogi so slavno padli na polju časti in med njimi Bernardo Barbiellini Amidei s Kr. univerze v Rimu, Nicolo Gianni s Kr. univerze v Paviji, direktor Sole za Fašistično Mistiko, Roberto Ricci s Tehničnega zavoda v Pratu. Stevilna odlikovanja padlim in živim borcem iz šolstva so nagradila njih junaštvo. Kljub življenju v izrednih okoliščinah in kljub težkam zaradi vojne stanja, posebno v nekaterih pokrajinah, ki so bile proglašene za področje vojnih operacij, šolstvo ni pozabilo na svoje specifične naloge in je delovalo v najlepšem redu. V največjem obsegu je bilo z vsem poglodelno vezbanje z delom, v katerem je sodelovalo nad 1 milijon učencev in to v 400.000 edinicah več kot prejšnje leto. Nadaljevalo se je tesno sodelovanje s Stranko za dosego integralnega umstvenega in vojaškega oblikovanja novih generacij Litorija.

TEHNIČNO ŠOLSTVO

Posebno se je razmahnilo tehnično šolstvo. Število tehničnih zavodov se je povečalo za 203. V 274 zavodih so se pomnožili stranski razredi. Vpisanih je bilo 410.725 gojencev, to je za nad 20 odstotkov več kakor v šolskem letu 1939-40. Proslavljen je bil drugi »Dan tehnike« z obsežnimi informativnimi izdajami in drugimi propagandnimi sredstvi, z dokumentarnimi filmi, z radijem, s članki v listih in zavodov.

Posebna značilnost leta XIX je bil pri-

četek delovanja prvega tečaja nove srednje šole, ustanovljene z Zakonom dne 1. julija 1940-XIX. Izdane so bile potrebne odredbe upravnega značaja, preden je bil objavljen pravilnik o izvedbi Zakona, kakor tudi odredbe o koordinaciji novih norm s prejšnjimi. Izdane so bile odredbe za izvedbo novih načel zakona, v kolikor se tičejo urejanja šolskih knjig, redovanja učencev, izpitov itd.

V celoti je delovalo 775 edinic nove srednje šole, od katerih 467 v višjerrednih šolah, 266 v gimnazijah in nižjih tehničnih šolah in 42 v svojih prostorih. Pomemben je bil razmah v prvih razredih in to zaradi naravnega prirastka šolskega naraščaja ter zaradi omejitve števila učencev v posameznih razredih na 30.

Ustanovljenih je bilo 558 prvih razredov dočim jih je 2034 že obstajalo. V I. razredih je bilo v letu 1940-41 skupno 70.815 gojencev, dočim jih je bilo prejšnje leto 65.172. Nastavljenih je bilo 730 profesorjev književne stroke. Zdaj je v službi 5149 učiteljev, ki seveda ne zadostajo za 6245 mest v prvih in ostalih razredih.

Ob zaključku pouka so iz vseh strani Italije poslali ministru ravnatelji, profesorji in gojenci brzojavke, ki pričajo o patriotični gorečnosti, ki preveva šolstvo, kažejo ponosnega duha odpora, požrtvovalnosti in najvišjeje navdušenje za zmago, ki so bile že doslej dosežene, najgloblje zaupanje v končni trijumf orožja in v ustvaritev novega reda na svetu.

DUCEJEVO ZADOVOLJSTVO

Duce je vzel z zadovoljstvom na znanje poročilo o takim duhu fašistične šole in je izdal smernice, da bi delovanje šole ustrezalo zahtevam vojne. Duce je vpošteval, da delovanje šolstva ne sme pri tem v svoji funkciji trpeti, ter da se mora šolstvo še razmahniti v skladu s čedalje večjim številom šolske mladine. Oredil je ustanovitev novih šolskih zavodov, razredov in tečajev v letu XX.

Povečalo se bo število šolskih vrtcev s posebno v ta namen določenimi fondi in ustanovljenih bo okoli 2000 novih elementarnih razredov. V Ljubljani bo ustanovljena popolna ljudska šola in posebna gimnazija za gojence italijanske narodnosti. Ustanovljeno bo nadalje 16 novih višje klasičnih zavodov, v večini znanstvenih licejev, nekaj zavodov druge vrste, ki se bodo stajali, pa bo urejenih po primernejšem pravnem redu.

Ustanovljeni bodo tudi številni novi polni tečaji in večje število stranskih razredov v višjem klasičnem šolstvu in v višjem tehničnem šolstvu. Podržavljani bodo 3 Zavodi za glasbo in 1 Zavod za umetnost in ustanovljenih bo 6 novih zavodov in šol za umetnost. Ustanovljene bodo končno nove stolice na Kr. Konservatorijih, na Kr. umetniških akademijah in v umetniških licejih ter na univerzitetnih fakultetah.

Delo Zavoda za kulturne odnose s tujino

Duce je z zadovoljstvom sprejel poročilo direktorja zavoda in dal navodila za bodoče delo

Rim, 14. junija. s. V prisotnosti ministra za ljudsko kulturo Favolina je Duce sprejel dr. Luciana De Feola, direktorja Zavoda za kulturne odnose s tujino (IRCE). Prisoten je bil tudi predsednik Zavoda, Duce se je živahno zanimal za vse delovanje zavoda na področju propagande in širjenja italijanske kulture, posebej pa se za razpošiljanje slik listom, revijam in agencijam v tujini, za pripravljane in razširjanje propagandnih člankov s političnega, socialnega in kulturnega področja, za radijske tečaje italijanske, ki se prirejajo v 12 jezikih, za ilustriran periodični list, ki ga Zavod izdaja, za gospodarsko-socialni bulletin iz tujine, za politično-kulturni bulletin za tujino, za »italijanske propagandne in informacijske zvezke« o delovanju režima. Zavod sodeluje tudi pri širjenju italijanskega tiska v tujini. Mesečno

izdaja poseben bibliografski bulletin. Mnogo propagande dela za italijansko knjigo v tujini. Ustanovil je tudi posebno organizacijo za razširjanje italijanske knjige v prijateljskih državah. V sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve in prosveto skrbi za podeljevanje posebnih stipendij za tujece, ki prihajajo v Italijo študirat. Izdal je že več italijanskih slovnice in slovarjev za tujece. Pravkar pripravljata velik italijansko-hrvatski, italijansko-rumunski in italijansko-arabski slovar. Po navodilih Korporacijskega ministrstva je pričel zbirati dokumente o gospodarskih znanstvenih delih po svetovni vojni. Duce je z velikim zanimanjem sprejel poročilo, ki mu je bilo o vsem tem podano in je izrazil svoje zadovoljstvo z dosedanjim delovanjem Zavoda ter dal navodila za nadaljnje delo.

Grki zaupajo Duceju

Atene, 14. junija. s. Tukajšnji »Vradin« opozarja na globok vtis, ki ga je napravil Ducejev govor po vsem svetu. Vsi narodi, pravi list, ki pričakujejo nov red, boljši in pravičnejši, gledajo z zaupanjem v voditelja Italije, ki predstavlja skupno s Hitlerjem največje jamstvo za uspeh velikega dela, ki ga je započela os. Mi Grki, pravi list, trdno verujemo velikodušnim besedam Mussolinija, s čigar pomočjo bomo lahko olajšali posledice velikih ran, ki so nam bile prizadejane.

Popis Židov v Franciji

Vichy, 14. jun. d. Vodja oddelka za urediv židovskega vprašanja je sporočil novinarjem, da bosta danes objavljena zopet dva židovska zakona v Franciji. S prvim bodo predpisi za žide znatno poostreni, z drugim pa bo odreden popis vseh židov v Franciji. Na podlagi novih zakonov bo vsem židom prepovedana zaposlitev v bančni, borzni in meštarski stroki, nadalje v radiu, novinarstvu in filmu. Za židovske dijake bo določen numerus clausus. Sicer namerava vlada židovsko vprašanje dokončno urediti šele po koncu vojne, ker trenutno ni moč izvesti izselektivne židov iz Francije.

Bolgarski listi o bivanju kralja Borisa v Italiji

Sofija, 14. jun. s. Listi objavljajo davi na prvem mestu vest o razgovoru Duceja s bolgarskim kraljem Borisom. Obenem objavljajo tudi siški vladarja in Duceja. Velik pomen pripisujejo listi obisku kralja Borisa pri Kralju in Cesarju ter njunemu skupnemu ogledu tovarn v Livornu.

Amerika bo prepovedala izvoz nafte na Japonsko

Washington, 14. junija. s. Listi poročajo, da se bo že v kratkem pričela izvajati prepoved izvoza nafte za Japonsko. Neka službena osebnost je tudi izjavila, da bo treba ob koncu poletja racionirati porabo bencina v Zedinjenih državah ali vsaj v njihovih vzhodnih predelih.

Roosevelt zopet obolev?

Washington, 14. jun. s. Predsednik Roosevelt je včeraj nenadno odpovedal vse svoje sestanke. Tudi sestanka z novinarji ni bilo. Izvedelo se je, da se je to zgodilo, ker mu je včeraj zjutraj nenadno postalo nekoliko slabo.

Uradni razglasi

Sistemazione dei territori annessi al Regno

Vittorio Emanuele III. per grazia di Dio e per volontà della Nazione Re d'Italia e di Albania, Imperatore d'Etiopia, Visto l'art. 18 della legge 19 gennaio 1939-XVII, n. 129; Ritenuta la necessità e l'urgenza di provvedere; Udito il Gran Consiglio del Fascismo; Sentito il Consiglio dei Ministri; Sulla proposta del Duce del Fascismo, Capo del Governo; Abbiamo decretato e decretiamo:

Art. 1. I territori i cui confini sono delimitati nella allegata carta, vidimata, d'ordine Nostro, dal Duce del Fascismo, Capo del Governo, fanno parte integrante del Regno d'Italia.

Art. 2. Dei territori di cui all'art. 1, quelli confinanti con la provincia di Fiume, le Isole di Veglia e Arbe e le altre minori appartenenti alle circoscrizioni delle isole predette sono aggregati alla provincia di Fiume.

Art. 3. Gli altri territori e le altre isole della Dalmazia di cui all'art. 1, costituiscono, insieme con l'attuale provincia di Zara, il Governatorato della Dalmazia che comprenderà le provincie di Zara, Spalato e Cattaro. Le circoscrizioni delle provincie dalmate saranno stabilite con decreto Reale, il quale determinerà anche le competenze del Governatore e i suoi rapporti con i Prefetti delle dette Provincie. Il Governatore risiederà a Zara e sarà alle dirette dipendenze del Duce, Capo del Governo.

Art. 4. Ai comuni di Spalato e di Curzola sarà dato un ordinamento amministrativo speciale. Le norme relative saranno emanate con decreto Reale su proposta del Duce del Fascismo, Capo del Governo, Ministro per l'Interno, di intesa con gli altri Ministri interessati.

Art. 5. Il governo del Re è autorizzato a pubblicare nei territori di cui all'art. 1 lo Statuto e le altre leggi del Regno, e a emanare le disposizioni necessarie per coordinarle con la legislazione ivi vigente e in particolare con gli ordinamenti che saranno stabiliti per i comuni di Spalato e di Curzola ai sensi dell'art. 4.

Art. 6. Fino a nuove disposizioni restano in vigore nei territori di cui all'art. 1 i provvedimenti emanati dall'Autorità italiana di occupazione, ad eccezione di quelli rispondenti ad esigenze militari. Il Governatore della Dalmazia e il Prefetto della provincia di Fiume eserciteranno nei territori di cui all'art. 1 i compiti nella rispettiva circoscrizione, le attribuzioni già devolute ai Commissari civili dal provvedimenti predetti.

Art. 7. Il presente decreto entra in vigore alla data della sua pubblicazione nella Gazzetta Ufficiale del Regno e sarà presentato alle Assemblee legislative per la conversione in legge. Il Duce del Fascismo, Capo del Governo, è autorizzato alla presentazione del relativo disegno di legge. Ordiniamo che il presente decreto, munito del sigillo dello Stato, sia inserito nella Raccolta ufficiale delle leggi e dei decreti del Regno d'Italia, mandando a chiunque spetti di osservarlo e di farlo osservare. Dato a Roma, addì 19 maggio 1941-XIX.

VITTORIO EMANUELE

MUSSOLINI

La Cassa di risparmio della Provincia di Lubiana

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto l'articolo 27 dell'ordinanza 27 luglio 1927, modificato con ordinanza 28 luglio 1933 del Banato della Drava, decreta:

La Cassa di risparmio del Banato della Drava (Hranilnica dravske banovine) in Lubiana assume la denominazione di Cassa di Risparmio della provincia di Lubiana (Hranilnica Ljubljanske pokrajine). Spettano all'Alto Commissario per la provincia di Lubiana le attribuzioni che in base alle norme precedenti erano di competenza dell'Autorità banovinale.

Lubiana, 6 giugno 1941-XIX.

La vigilanza alla Cassa di fratellanza per minatori

L'Alto Commissario: Emilio Grazioli. L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana decreta:

La Cassa di fratellanza per minatori, con sede a Lubiana (Glavna bratavska skladnica v Ljubljani) è sottoposta alla vigilanza dell'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, che la esercita a mezzo di un proprio delegato. Non possono compiersi senza l'approvazione del delegato commissariale atti eccedenti l'ordinaria amministrazione. È nominato delegato commissariale il signor ing. dott. Tullio Seguiti. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 5 giugno 1941-XIX.

L'Alto Commissario: Emilio Grazioli.

Ureditev zasedenega ozemlja

Viktor Emanuel III. po milosti božji in narodni volji Kralj Italije in Albanije, Cesar Abesinie, na podlagi člena 18. zakona z dne 19. januarja 1939-XVII, št. 129, ker smatramo za nujno in potrebno urediti, po zašiljanju Velikega Fašističnega sveta, po zašiljanju Ministrskega sveta, na predlog Duceja Fašizma, predsednika vlade, smo sklenili in odločamo:

Člen 1. Ozemlja, katerih meje so začrtane kakor kaže priloge zemljevid, ki ga je odobril po Naši naredbi Duce fašizma, predsednik vlade, so sestavni del kraljevine Italije.

Člen 2. Od ozemelj iz člena 1. se tisto, ki meji na Reško pokrajino, dalje otoka Krk in Rab in drugi manjši otoki, pripadajoči območju treh dvoh otokov, priključijo Reški pokrajini.

Člen 3. Druga ozemlja in drugi otoki Dalmacije iz člena 1. so hkrati s sedanjo Zadrsko pokrajino Dalmatinska gubernija, ki bo obsegala pokrajine Zadra, Splita in Kotora. Območja dalmatinskih pokrajin se določijo s kraljevo uredbo, s katero se uredijo tudi pristojnost guvernerja in njegova razmerja s prefekti omenjenih pokrajin. Guverner ima sedež v Zadru in je neposredno podrejen Duceju, predsedniku vlade.

Člen 4. Občini Split in Korčula dobijo posebno upravno ureditev. Zadevne določbe se bodo izdale s kraljevo uredbo na predlog Duceja fašizma, predsednika vlade, ministra za notranje zadeve, sporazumno s drugimi pristojnimi ministri.

Člen 5. Kraljeva vlada je pooblaščenca, objaviti na ozemljih iz člena 1. ustavo in druge zakone Kraljevine kakor tudi izdati predpise, ki so potrebni za njih vzpostavitve s tamkajšnjimi zakonodajno ter posebej z ureditvijo, ki se določi za občini Split in Korčulo v smislu člena 4.

Člen 6. Do nadaljnjih odredb ostanejo na ozemljih iz člena 1. v veljavi odredbe, ki so jih izdala zasedbena oblast, izvenšiti tiste, ki zadevajo vojaške potrebe. Guverner Dalmacije in prefekt Reške pokrajine izvršujeta na ozemljih iz člena 1., spadalajočih v njih območje, posle, ki so bili po prej omenjenih odredbah doslej poverjeni civilnim komisarjem.

Boji v Siriji

Bejrut, 14. jun. S. Prvi teden sovražnosti v Siriji napadalec ni prinesel velikih uspehov, čeprav so v ogromni premoči napram braniteljem Sirije in Libanona. Sprito odpora francoskih čet je bilo angleško poveljstvo prisiljeno postaviti v prvo bojno črto zgolj avstralske in novozelandske čete, ker se ne more več zanesti na oddelke tako zvanih »Svobodnih Francozov«. Angleško brodogradje je hudo obsejalo francoske postojanke pri Salini, ki zapirajo Anglezem pot do Bejruta. V smeri proti Damasku so Angleži dosegli nekaj lokalnih uspehov, toda mesto samo še ni ogroženo. Glede na dosedanj razvoj operacij nameravajo Angleži očitno polastiti se cest, ki so speljane iz Damaska proti severozahodu. Sedaj so poskusili pritisniti na Sirijo tudi z iraške strani. Te čete naj bi zavzele Deir el Zor na zapadni strani Evfrata.

Vichy, 14. jun. d. Snožnji komunikacije francoskega vojnega ministrstva o dogodkih v Siriji vojne:

Sovražnik je v zadnjih 24 urah povečal pritisk na vseh bojiščih. Ob obali je prodrl do bližine Salde, kjer nudi sedaj francoska vojska kljub močnemu bombardiranju s kopnega in morja silovit odpor. Pri Mersajumu je sovražnik zavzel neko našo prednjo postojanko. Vzhodno od Hermona so hudi boji. Angleško letalstvo je zopet

napadlo Bejrut. Francoska letala so uspešno napadla motorizirane oddelke angleške vojske južno od Salde.

Vichy, 14. jun. d. Agencija OFI javlja, da so v noči na 13. t. m. angleška letala izvedla zopet napad na Bejrut. Francosko protiletalsko topništvo je na angleška letala otvorilo silovit ogenj.

Vichy, 14. jun. d. V Marsellu so priredili bivši bojnimiki veliko manifestacijo, v kateri so izrazili svojo solidarnost s francosko vojsko v Siriji.

Vichy, 14. jun. d. Admiral Darlan je v svojstvu notranjega ministra izdal na uradniščno okrožnico, ki odreja, da je treba z največjo strogostjo nastopiti proti vsem onim francoskim uradnikom, ki z negativnim zadržanjem sabotirajo delo vlade.

Vichy, 14. jun. d. Na predlog vojnega ministra generala Huntzigerja je poveljal maršal Petain vrhovnega poveljnika francoske vojske v Siriji, divizijskega generala Dentia, v armijskega generala.

Vichy, 14. jun. d. Včeraj popoldne je bila pod predsedstvom maršala ePtaina seja ministrskega sveta, ki so se je udeležili vsi ministri in državni podtajniki. V srečanju razprav je bil položaj v Siriji.

Bejrut, 14. jun. S. V noči na petek je angleško vojno brodogradje s svojimi najtežjimi topovi znova obsejalo francoske postojanke pri Salde, južno od Bejruta. Na ta način je skušalo podpreti akcije

Kljub dežju na trgu živahno

Vodno več domačih pridelkov — Prve domače črešnje — Precej domačega graha

Ljubljana, 14. junija. Včasih je ob deževnem vremenu vladalo na trgu mrtvilo. Zdaj prihajajo gošpodinje na trg ne glede na vreme. Ob sobotah imajo seveda več opravkov, ko se morajo založiti za dva dni. Zato je bilo tudi danes na trgu dovolj živahno.

Nedavno so bili izdani novi predpisi o brezmesnih dnevih. Poslej smejo mesarji prodajati prašičje, goveje in telečje sveže meso samo ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih. Pred praznikom nekateri tega predpisa niso pravilno razumeli, ali ga niso hoteli razumeti. Upati smemo, da bo kmalu zavlada najlepši red v mesarski stroki, kajti o grešnikih se je zbralo že toliko ovad, bodisi, ker se niso držali predpisanih cen ali, ker so prodajali meso »pod roko«, da bo pokora zelo huda in jih skušnjava ne bo mogla več premagati. Po koru bi pa zaslužili tudi kupovalci, ki pomagajo mesarjem grešiti ter kupujejo od njih meso po višjih cenah v skrivnem sporazumu. Ti kupovalci seveda grešnikov ne izdajajo, ker se jim zdi cena postranskega pomena in ker ne čutijo nobenih dolžnosti do skupnosti, a moralo radi obesijo na klin, če je to v interesu njihovih trebuho.

Davi so se gospodinje zbrale pred mesarskimi stojnicami zelo zgodaj. Večina mesarjev je začela prodajati šele po osmi. Gospodinje so se tudi zgodaj uvrstile pred mestno stojnico, kjer so na prodaj jaja. Pod streho nove tržnice danes niso prodajali starega krompirja. Bil je razprodan prejšnje dni. Upanje je, da se bo preskrbovalnemu uradu še posrečilo nakupiti nekaj starega krompirja za porabo v času, do

kler se ne pocieni novi krompir. Zdaj je še težko napovedati, kdaj se bo primerno pocenil novi krompir. Napredaj ga je sicer že delj časa mnogo, a cena je ustaljena na 10 din. Domačega krompirja ne bo še tako kmalu, uvoženi se pa ne bo prej znanjeje pocenili. Upati pa smemo, da se bo kmalu pocenil vsaj grah, ker je zdaj napredaj tudi že precej domačega, ne le uvoženega. Uvoženi boljši grah je bil pa danes celo še malo dražji, po 14 din kg. Slabšega so prodajali po 12 din. Napredaj je bil tudi precej lep domači grah po 12 din kilogram.

Domače zelenjave je zdaj napredaj že toliko, da pogosto ostaja neprodana, včasih jo prodajalke v zadnji tržni uri ponujajo zelo poceni. Tako je na primer v prvih tržnih urah najlepša glavna solata po 10 din kg, pozneje se pa poceni, ko je je še mnogo neprodane, na 8 in v posameznih primerih celo na 6 din kg. Potrpjeti bomo še morali, preden bo dovolj domačega stročjega fižola. Uvoženi fižol se v zadnjem tednu ni nič pocenil. Še vedno je po 20 do 24 din kg. Med uvoženim blagom so najdražje vrtno jagode po 40 din kg in paradižnik po 36 din kg.

Precej je napredaj rdečih gozdnih jagod, a bilo bi jih še mnogo več, če bi bilo senčno vreme. Danes so bile jagode po 16 do 18 din liter. Napredaj so bile tudi prve domače črešnje, a slabše vrste, drobne. Proda'alka jih je pripeljala iz Dobrunj, od koder je Ljubljana tudi prejšnja leta prejela mnogo sadja. Domače črešnje so bile po 16 din kg

Granata raztrgala tri otroke

Ljubljana, 14. junija. Včeraj popoldne se je po Velikih Laščah in okolici raznesla vest o grozni nesreči, ki je doletela tri otroke posestnika Janeza Levstika iz Malih Lašč. Levstikovi otroci, 11 letni Tonček, 8 letni Ljodček ter 9 letna Albinca so bili včeraj popoldne v gozdu. Ko so se vračali okrog 17. domov, je Tonček zagledal v travi na parobku gozda železen predmet, za katerega ni vedel, da je vojaška granata. Vzel jo je v roko in jo pričel odvijati, bratec in sestra pa sta stala poleg in opazovala njegovo početje.

V naslednjem hipu je granata eksplodirala, vsi trije otroci pa so se vsi okrvavljeno zgrudili. Pok so seveda slišali ljudje v bližini, ki so prihiteli in odnesli razmesarjene otroke v bližnjo hišo, kamor so poklicali zdravnika. Vsi trije otroci so imeli strašne poškodbe na glavah, deloma pa tudi po telesih. Zdravnik je seveda takoj odredil privoz v ljubljansko bolnico in so bili o nesreči po telefonu obveščeni ljubljanski reševalci, ki so se nemudoma odpeljali v Lašče. Male ponesrečence so prepeljali v bolnico, malo pred 21., a sta Tonček in Ljodček takoj po prevozu umrli, dočim so morali oddati Albinco, ki ji je granata razmesarila obraz in ji pokvarila tudi oči, s kirurškega na očesni oddelek.

Iz Trebnjega

— Uradne ure na občini so od 8 do 12 in od 14. do 17. Za stranke se uraduje samo dopoldne.

— **Žalne objave obéine.** Kdorkoli se je od 1. aprila dalje priselil na teritorij občine s katerega koli drugega ozemlja izven Ljubljanske pokrajine, se mora prijaviti takoj na občini in izpolniti prijavnico, ki se priselencem izdajajo med dopoldanskimi uradnimi urami. Občina opozarja, da so vsi lastniki gozdov, v mejah in pogojih, določenih z veljavnimi gozdnimi predpisi, dolžni proizvajati kar največje drvo in oglja. Od 1. julija uravnava izvozno trgovino z drvmi in ogljem v celoti Visoki Komisariat. Zaradi tega je proizvajalec in trgovec prepovedan izvoz rastlinskega kuriva. Do 15. t. m. morajo vsi izvozniki, trgovci in proizvajalci kuriva prijaviti vse količine drv in oglja, ki so jih imeli na dan 10. junija t. l., in ki jih nameravajo izvoziti, odnosno odprodati. Zeleniška uprava ne bo od tega časa dalje sprejemala odpravo rastlinskega kuriva, če ne bo proizvajalec imel posebnega dovoljenja. — Vsi lastniki goveje živine, ki je bila pred dnevi popisana, morajo vsak zase, odprodajo ali pogin iste takoj prijaviti občini.

— **Kraji Mirna, St. Rupert in Mokronog** so sedaj zasedeni po Italijanski Vojski ter je v tem območju za dovoljlastni promet zopet dovoljen brez posebnih izkaznic. Zlasti se opozarjajo vinogradniki s teritorija občine Trebnje, da lahko zopet obdelujejo svoje vinograde in vsa ostala zemljišča v območju navedenih občin.

— **Okrajno glavarstvo** ponovno naroča, da se lastniki psov točno drže odredb pasje kontumace. Ako se bo opazilo, da se lastniki psov ne bodo ravnali po teh odredbah, se bodo organizirale posebne obhodne straže, ki bodo proste in nepravilno zavarovane pse pokončale.

— **Na mnoga vprašanja**, kako je s plačevanjem davkov in drugih javnih bremen, opozarjamo vse davkoplačevalce, da veljajo za pobiranje in plačevanje davčnin isti predpisi kakor so veljali doslej.

— **Včerašnji Antonov** sejem je bil slabobiskani. Živine na sejnišče z izjemo štirih krav niso prignali, sejmarij pa tudi niso postavili stojnic. Kljub temu pa se je v Trebnjem zbralo precej ljudi, ki so se zamašili na sejem.

manjših angleških oddelkov, ki so se tam v bližini izkrcali. Francoski oddelki so odločno vztrajali na svojih mestih.

Poskusi Angležev, da bi prodri proti Damasku, so se izjalovili. Kakor kaže, se sedaj bori na angleški strani okrog 30.000 ljudi. Tudi pri zadnjem letalskem napadu na Bejrut Angleži niso napravili mnogo škod.

Bejrut, 14. junija. S. Tukajšnji krogi z zanimanjem zasledujejo razvoj vojaškega položaja v Siriji, kjer se Francozi zmerom odločneje upirajo angleškemu vpadnikom. Lahko se zgodi, pripominjajo ti krogi, da bodo nazadnje Angleži obvladali francoski odpor, ker so Francozi izolirani, toda morebitni angleški uspeh v nobenem primeru ne bo mogel spremeniti razvoja dogodkov in ne odvrniti končnega poraza Angležev v vzhodnem Sredozemlju.

Potna dovoljenja

Ljubljana, 14. junija. Z nedavno odredbo je bilo izdajanje potnih dovoljenj za potovanje v Reško, Kotsko, Zadrske in Splitsko pokrajino podrejeno predhodni odobritvi Kvestorjev za vsako pokrajino. Kdor hoče potovati v te pokrajine, se mora obrniti na Kvesturo tiste pokrajine, kjer biva in vložiti prošnjo na navadnem papirju, v kateri mora navesti kraj in razloge svojega potovanja.

Bolezinica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 14. junija: Bazilij.

Jutri: Nedelja, 15. junija: Bazilij.

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Alcazar.

Kino Sloga: Cudežni studenec.

Kino Union: Vojna na zapadu.

Kino Moste: Kralj Elizabetskih poljan in Zelenja pest.

Reprezentativna razstava moderne slovenske umetnosti v Jakopičevem paviljonu odprta od 8 do 19.

Humoristična satirična razstava H. Smrekarja v galeriji Obesnel, Gospodstva cesta.

Mraško gledališče »Sinovi Starega Rimljana« ob 20. v frančiškanskih dvorani.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nespremenjeno.

Občni zbor Društva »Sodniki« ob 10.30, sodna palača, dvorana 79.

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Mr. Sušnik, Marijin trg št. 5; Kurat, Gospodstva cesta 10; Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Mestno dežurno zdravniško službo bo opravljala od sobote od 20. do ponedeljka do 8. ure mestna zdravnica dr. Jožica Zitko. Pleteršnikova ulica 13/1, telefon št. 47-64.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 19.30 uri

Sobota, 14. junija: »Učenjak«. Red B.

Nedelja, 15. junija: »Bog z vami, mlada leta«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 16. junija: »Via mala«. Izven.

Znižane cene od 20 din navzdol. Igrala bo skupina mariborskih slovenskih igralcev.

OPERA

Začetek ob 19. uri

Sobota, 14. junija: »Don Kihot«. Red A.

Nedelja, 15. junija: »Faust«. Izven.

MRAKOVO GLEDALIŠČE

Frančiškanska dvorana

Sobota, 14. t. m.: ob 20. »Sinovi Starega Rimljanca«. Globoko znižane cene. Blagajna pred dvorano posluje dnevno od 10. do 13. in od 15. do 17.

Vstopnice za koncert Glasbene Matice

V trafiki ge. Severjeve v Selenburgovi ulici bodo jutri ves dan naprodaj vstopnice za ponedeljkov koncert Glasbene Matice Ljubljanske. Občinstvo vabimo, da kupi vstopnice v predprodaji.

— **Največ židov živi v Sarajevu.** Mestna kraljevine Hrvatske so te dni zaključila židovsko statistiko. Na podlagi dobljenih podatkov je bilo ugotovljeno, da živi v kraljevini Hrvatski največ židov v Sarajevu, kjer jih je kar 10.000, dočim šteje Sarajevo 80.000 prebivalcev. Gostota židov je v Sarajevu torej res velika in je zaradi tega razumljiva strogost, ki z njo proti njim poteka. Te dni jih je bilo večje število občno kaznovanih, ker niso nosili predpisane rumenega traku s črko Z in Davidovo zvezdo.

Izlet na Turjak

Blizu Turjaka na griču, med zelenimi smrekami, bo 22. junija na gori pri Sv. Ahaciju zgodovinsko zganjanje v spomin na krščansko zmago nad Turki pri Sisku leta 1593. Ze pred mnogimi leti so izletniki na ta dan radi prihajali na goro k Sv. Ahaciju, posebno Ljubljancem.

Na dan 22. junija 1593 so ob 7 zjutraj prinesli kranjski vojniki Andreju Turjaškemu truplo Hasana paše, ki je bil utonil v Kolpi, in dragocen zlat plašč. Iz plašča so napravili potem dragocen mašni plašč, ki se je rabil vsako leto na dan Sv. Ahacija v spomin na zmago nad Turki.

Turjaški grofje so v spomin na zmago dali sezidati cerkev na razglednem vrhu. Cerkev sama na sebi hrani mnogo zgodovinsko zanimivega, cerkvene stopnice še kažejo konjske podkve iz turških časov. Na levi strani je turški grb, v zidu je kamnita plošča s turškimi napisi, ker sta pod cerkvijo pokopana dva turška viteza iz leta 1528. Ko si ogledamo zgodovinske stvari s sv. Ahacija, se na Turjaku malo oddaljimo pri starem županu, v gostilni »Ahac«. Vsak izletnik si lahko ogleda rojstni grad, kjer so se rodili zmagovalci Turkov.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Vsem, ki so počastili našo ljubljeno

Romano Geiger, roj. Gregorič

na njeni zadnji poti in jo obsuli s krasnim cvetjem, naša najskrenejša zahvala.

Enako se najtoplejše zahvaljujemo primariju g. dr. Merčunu, pred. patru g. dr. Romanu Tomincu in č. sestram usmiljenkam Leonici, ki so naši nepozabni ljubljenci lajšali zadnje ure ločitve in ji pomagali, da je po večletnem trpljenju zasula mirno svoj poslednji san.

Kranj-Ljubljana, dne 14. junija 1941.

BALDO in MACA GEIGER — ter ostalo sorodstvo.

Nad 13.000 ljudi je že vprašalo po pogrešanih svojcih

Akcija za vrnitev vojnih ujetnikov z ozemlja Ljubljanske pokrajine ob sodelovanju Kr. Visokega Komisarja

Ljubljana, 14. junija.

Živo se še spominjamo onih dni, ko so tisoči src trepetali za usodo svojcev, ki so odšli in se niso več vrnili. Ljubljanski Rdeči križ je prav v tistih tednih storil obudovanja vredno delo. Še bolj bomo cenili to delo, ako pomislimo na zmedo, ki je vladala tedaj povsod pri nas. Nihče ni vedel sprva, kam naj se obrne, da bi dobil obvestilo o svojcih, ki ga je doletela kdove kakšna usoda. Vse se je podiralo okoli nas in tudi v naših dušah je vladal samo obup. Tudi naše duše so bile polne samega razočaranja. Materam se je krčilo srce v bojazni za sinove, očete so obupavali, ker se ni vrnil sin, sestre, bratje, sorodniki so s strahom pričakovali vesti o dragih, ki jih je odnesla izpod domače strehe vojna vihra.

Tisočkrat in tisočkrat smo slišali vsepovedno samo vprašanje: Bog ve, kje je naš? Ali je še živ? Ali je morda le ujet? Mučna negotovost je težila tisočera srca slovenskih mater, očetov, bratov in hčera, ljubkih žena, ki so s svojimi otroci ostale same...

Da bi vsaj vedeli, kaj se je zgodilo z njimi! Negotovs je bila najhujša mora, ki je težila vse prizadete. Pokrajinski odbor Rdečega križa je v dne, ko je bilo najhujše, častno izpolnil svojo dolžnost in svojo plemenito nalogo. Še danes jo izpolnjuje z obudovanja vredno vestnostjo in marljivostjo. Slovenci nikoli ne bomo pozabili, koliko duševnega trpljenja je olajšal poizvedovalni oddelček Rdečega križa v Ljubljani pod vodstvom gospe županice Vere Adlešičeve ob sodelovanju s številnimi poizvedovalnimi sodelavkami in sodelavci.

Včeraj popoldne smo imeli priliko spoznati bolj podrobno, kako je poizvedovalni oddelček RK organiziral poizvedovalno službo za pogrešane in kakšne lepe uspehe je dosegel. Predsednik pokrajinskega odbora RK g. dr. Oton Fetič je na sestanku poročevalce ljubljanskih listov obrazložil nalogo RK.

Prostovoljna organizacija RK deluje na slovenskem ozemlju že nad 60 let. Priključen po določbah Ženevske konvencije za zboljšanje usode ranjencev in bolnikov in po določbah Mednarodne unije za po-

moč v veliko mednarodno organizacijo Lige društev Rdečega križa, je imel Rdeči križ po svojih pravilih in po zakonu v primeru vojne izredno važne naloge. Ob nepričakovanih izbruhu vojne in sledenjem zlomu je bil ljubljanski Rdeči križ postavljen pred nove, težke naloge. Vse zveze so bile nenadoma pretrgane, prometne žile so usahnile, prometna sredstva so odpovedala.

Svojci vpoklicanih so se znašli nenadoma v hudem položaju. Bili so otrepani od njih in ni bilo nobene možnosti, da bi zvedeli, ali so njihovi dragi prestali varnost, ali so še živi in zdravi, ali so ujeti, ranjeni, mrtvi. Pa tudi vsak stik z nevojaškimi osebami je bil pretrgan, kar je bilo za njih svoje prav tako strašno, saj vemo, da moderna vojna zahteva žrtve tudi med civilnim prebivalstvom.

Vedoč, da je težje prenašati negotovost kot zanesljivo čeprav še tako neugodno gotovost, je smatral Pokrajinski odbor Rdečega križa v Ljubljani za svojo dolžnost, da priskoči našemu prebivalstvu na pomoč z ustanovitvijo urada, ki bi svojim pogrešanim omogočil dobiti zanesljive informacije. In to čimprej v kolikor je v takih prilikah sploh mogoče.

Zaradi tega je bil ustanovljen v velikonočnih dneh poseben oddelček za informacije, ki je prvotno deloval v prostorih glavne pisarne na Gosposvetski cesti. Ti prostori so postali kmalu pretesni zaradi ogromnega navela poizvedovalcev. Oddelček se je nato preselil v poslojnice Mestne ženske realne gimnazije na Bleiweisovi cesti, odkoder se je preselil v Delavsko zbornico, kjer je dobil gostoljubno streho v štirih sobah Narodno - strokovne zveze na Miklošičevi cesti.

Pod večšim vodstvom gospe Vere Adlešičeve in docenta prof. dr. Boža Škerjaja in ob sodelovanju celega štaba vestnih in nad vse marljivih sodelavk in sodelavcev izpolnjuje poizvedovalni oddelček svoje človekoljubno delo.

Gospa Vere Adlešičeva nam je povedala, kako ogromno delo je poizvedovalni oddelček doslej opravil.

Prijavni oddelček, ki je pričel poslovati 15. aprila, je prejel doslej 13.262 vprašanj

po pogrešanih. Odjavni oddelček ima za beleženih doslej okoli 1100 vojakov, ki so se vrnili. V oddelku za oddajo formularjev je zabeleženih okoli 1900 odgovorov. Obveščevalni oddelček ima v evidenci 925 ujetnikov, ekspedit obvestil in pisem je poslal okoli 2000 obvestil. Število pisemskih pošt pa gre v več tisočev.

Kurirski oddelček je opravil doslej ogromno delo. Odšlo je 72 kurirjev, vrnilo se jih je 46. Kurirji so obiskali doslej 172 krajev in oddali 12.000 formularjev, vrnilo pa se je 1900 formularjev. Kurirji imajo štirijezično legitimacijo, s katerimi dobe takoj potrebne potne liste za potovanje. Korrespondenco z inozemstvom opravlja sedaj dr. Krejčí.

Poudariti moramo, da je Kr. Visoki Komisar z velikim razumevanjem spremljal delo Rdečega križa in da je upati na uspeh pričetke akcije za vrnitev ujetnikov z ozemlja Ljubljanske pokrajine.

Poizvedovalni oddelček ima stalne stike z Rdečimi križi v Berlinu, Budimpešti, Sofiji, Zagrebu, Mariboru in z mednarodnim RK v Švic.

Docent dr. Boža Škerjaj je poročal, kako je uredil številne kartoteke s pomočjo formularjev, ki so jih napisali poizvedovalci. V začetku je delalo nad 30 ljudi in opravilo so ogromno delo. Umno so urejene vse kartoteke, fascikli in drugi zapiski. Mnogi, ki so se vrnili, se niso odjavili, in so s tem napravili poizvedovalnim delavcem samo nepotrebno delo. Kdo more prepoznati poizvedovalnost vseh teh delavcev v službi človekoljubnosti? Prostovoljno delajo in brez nagrad. In prvi so bili, ki so s tem delom začeli. Ljubljanski Rdeči križ je dal pobudo in oživel s tem vsa društva Rdečih križev v številnih ostalih krajih bivše Jugoslavije.

Saj ni mogoče ob tej priliki popisati, kako natančno se vodijo vsi posli v poizvedovalnem oddelku. Uspehi pričajo o poizvedovanju. Ob priliki bomo bolj natančno poročali, kaj se je vse storilo z rokami poizvedovalnih sodelavk in sodelavcev, kaj pomeni njih delo za lajšanje gorja v težkih dneh, kaj pomeni za svoje obisk onih 30 samarijank, ki gredo zvečer na delo in raznašajo po naslovih došla obvestila o pogrešanih. S srcem so vsi na delu.

nic slovenskih mladih umetnikov, ki se dobe pri Akademski izločbi ali pa na čakovni račun št. 17.973 po 15 din. Ker je v pripravi nova razstava, društvo in člani nujno rabijo denarja. Podpiranje društva mlade slovenske generacije toplo priporočamo.

—**Lj. Vpisovanje v ljubljanske ljudske šole.** Vpisovanje novincev v prvi razred ljubljanskih ljudskih šol bo 16. junija, vpisovanje učencev, ki se bodo na novo vpisali v katero ljubljanskih šol, t. j. takih, ki so prišli iz drugih krajev v Ljubljano ali tudi takih, ki se bodo v Ljubljani preselili v drugo šolo, bo pa šele 1. septembra, obakrat ob 8.30. Pri vpisovanju je treba predložiti krstni list odn. družinsko knjižico in pri onih, ki se vpisujejo v prvi razred, tudi izkaz o cepitvenju koz. V šolo se morajo vpisati vsi sposobni deklet in deklice, ki so dopolnili 7 let ali jih dopolnijo do konca tega koledarskega leta. Telesno in duševno posebno razviti otroci se smejo vpisati v šolo tudi s popolnoma dopolnjenim 6. letom ter bodo sprejeti, če bo v šoli dosti prostora. Opozorjamo pa vse starše na kazenske posledice, če bi otrok po zakonu ne vpisal v šolo. Vse druge informacije se dobe pri šolskih upraviteljih. Hkrati naznanjamo, da je krajevni šolski odbor ljubljanski sklenil, da je onim staršem, ki bi otrok ne marali vpisati v poskusno šolo za Bežigradom, dovoljeno, da jih lahko vpšejo tudi na kakšno drugo šolo.

—**Lj. Škerjančev koncert za klavir in veliki orkester.** Prihodnji ponedeljek 16. t. m. se bo prvič javno izvajal najnovejši škerjančev Koncert za klavir in veliki orkester. Klavirski part tega najnovejšega škerjančevega koncerta se izogiba vsakdanjim in šablonskim virtuosnim okretom in prinaša namesto njih originalne tehnične naloge, zlasti v obeh kadencah prvega in tretjega stavka. Koncert za klavir in orkester bo izvajal naš najboljši klavirski umetnik, virtuoz rektor Anton Trost. Orkestralni part bo igral orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice, pomnožen s člani opernega orkestra pod vodstvom skladatelja. Poleg tega sta na sporedu še Lajovčeva Pesem jeseni za veliki koncert Abacov cerkveni koncert za godalni orkester. V prvem delu koncertnega sporeda pa bo pel Matični zbor pod vodstvom ravnatelja Polića Gallusove motete in madrigale v proslavi 350letnice Gallusove smrti. Koncert bo v ponedeljek 16. t. m. ob 20.15 v veliki unijski dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

—**Lj. Vode so precej narasle,** vendar še ni bilo nevarnosti poplavl. Pred deževjem je bila Ljubljana zaprta v Trnovem, ker je morala biti struga suha zaradi stavbnih del pri novi zapornici pod šentpeterskim mostom. Zgodnje dni so pa Ljubljanci pritožili narasli tako, da voda ni mogla odtekati skozi mesto samo po Gruberjevem prekopu ter so morali odpreti zapornico v Trnovem. Na Barju, ki je vselej najprej ogroženo ob deževju, desletje še ni bilo nevarnosti poplavl, Ljubljana pa ni mnogo narasla tudi v Vevčah. Deževno vreme do sledi tudi še ni napravilo velike škode na vrtovih in poljih, nasprotno je pa dež precej koristil na ljubljanskem polju, kjer je bila prvi teden tega meseca že huda suša.

—**Lj. Sprejemni izpiti na I. ženski realni gimnaziji v Ljubljani (na Poljanah)** se bodo vršili v sledečem redu: Sprejemanje prijav 20. in 21. junija ob 8. do 12. dopoldne. Izpiti bodo 23. in 24. junija ob 8. zjutraj. Prijavi, ki jo je kolkovati z din 10, je priložiti rojstni in krstni list in izpričevalo o dovršenju ljudski (osnovni) šoli. — Sprejemale se bodo učence in učenci letnik 1928. do 1931.

—**Lj. Sprejemni izpiti na II. moški realni gimnaziji v Ljubljani (Rakovnik)** bodo v torek 24. t. m. ob 8. uri. Prošnje, kolkovane z 10 din, se bodo sprejemale v tajnikovski pisarni 23. t. m. ob 8. do 12. in od 15. do 18. ure. Prošnji je treba priložiti rojstni list in izpričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole. Če je učenec ob-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO UNION (telefon 22-21)
Danes ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri
»VOJNA NA ZAPADU«
Film sodobne aktualnosti. — Film je v celoti opremljen z naplaji!

KINO MATICA (telefon 22-41)
Junaška epopeja iz španske revolucije »ALCAZAR«
Mireille Balin — Fosco Giachetti — Maria Denis
Največji film XX. stoletja
Za ta film se vrši predprodaja vstupnic tudi ob delavnikih.

KINO SLOGA (telefon 27-30)
Premiera danes ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri
»ČUDEZNI STUDENEC«
Zabavna filmska komedija
Vivi Gioi, Antonio Centa, Karlo Lombardi

KINO MOSTE
Danes ob 20. uri, v nedeljo ob 14., 17. in 20. uri, v ponedeljek ob 20. uri
»KRALJ ELISEJSKIH POLJAN«
(Buster Keaton)
»ZELENA PEST«
(James Cagney)
Oba filma sta opremljena s slovenskimi naplaji

fesorja; Vojdral Alojzij, 33 let, delovodja, Breg pri Borovnici; Trampus Lucija, 59 let, učiteljica v p.; Drnovšek Peter, 1 mesec, sin sodn. pripravnika.
—**Lj. Odlična in založna kuhinja gostilne LOVSIN vas vabi!** 303n

Križanka

1	2	3	4	5	6
		7		8	
9	10		11		12
13		14			15
16				17	18
	19		20		
21				22	23
24			25	26	
27		28			29
		30		31	
32				33	

Pomen besed:

Voderavno: 1. Redovnik, 4. otok pri Malti, 7. ptič, 9. del voza, 11. predlog, 12. osebni zaimsek, 13. naležljiva bolezen, 15. planina v Srbiji, 16. osebni zaimsek, 17. stara grške provinca na Peloponezu, 19. država v USA, 21. japonsko mesto, 22. vrsta papige, 24. kemična prvina, 25. ptič, 27. ploskovna mera, 28. domača žival, 29. medmet, 30. jonski junak, 32. grški bog, 33. del telesa.

Navpično: 1. Vrsta dalmatinskega vina, 2. glasbena nota, 3. težinska enota, 4. osebni zaimsek, 5. staroslovanska pijača, 6. vrsta gledališke igre, 8. zaliv v Kaspijskem morju, 10. narodni predstavnik, 12. dišava, 14. slovenski pesnik, 15. Masarykov kancelar, 18. kratica za površinsko mero, 20. kem. znak za prvino, 21. krma, 23. poglavar abesinske cerkve, 26. domača žival, 28. domača žival, 30. kazalni zaimsek, 31. Zevsova ljubljana, spremljena v belo kravo.

Rešitev križanke, objavljene prejšnjo soboto

Voderavno: 1. Krim, 4. Mirk, 7. Zenon, 9. lo, 11. dol, 12. Km (kilometer), 13. Uri, 15. ura, 16. pika, 17. Ilir, 19. nogomet, 20. nona, 21. emir, 23. Oka, 25. ako, 26. to, 27. ara, 29. A. M. (Anton Medved), 30. Epina, 32. rano, 33. Aron.

Navpično: 1. kalup, 2. iz, 3. med, 4. mol, 5. in, 6. komar, 8. nos, 10. Orinoko, 12. kritika, 14. ikona, 15. ulema, 17. aga, 18. ime, 20. notar, 21. roman, 24. Ero, 27. Apo, 28. Ana, 30. en, 31. ar.

Villa Tartini - Strugnano (Istria)

Idilica postojne al mare — giardini ombrosi — senčni vrtovi — lastno kopališče — popoln te asoluta!

RAZNAŠALCA-KOLESARJA

ZA ZALOG IN DEVICO MARIJO V POLJU
S P R E J M E M O T A K O J
»SLOVENSKI NAROD«

M A L I OGLASI

Otomane
Imamo zopet v veliki izbiri na zalogi po zelo konkurenčni ceni.
Tapetizirajo
E. Zakrajšek,
Miklošičeva 34

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Franciškanska ul. 3. T.

STROJEPISNI POUK
(za časa počitnic)
Večerni tečaj, oddelki od 6. ure zvečer dalje za začetnike in izvečance. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaji se prične 16. maja. Vpisovanje dnevno.
Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta št. 15. — Telefon 43-82 1007

BOLNI NA PLJUCHIH
naj stalno pijejo okrepčujočo in osvežujočo
»AMBROZEVO MEDICO«
ki jo dobijo le v MEDARNI v Ljubljani, Židovska ul. 6. 26. T

SUHO SENO
prodam. — suštar, za krave, par voz — Dolenjska cesta. 1018

POSTREZNICO
mlajšo, marljivo, za čas od 8. do 14. ure dnevno iščem. Naslov v oglašnem oddelku »Slov. Narod«. 1022

POZOR!
Vse zelenjadne in cvetlične sadike najboljših vrst, lepe, itd. oddaja vrtnar Zgornja šiška 40, Pod hribom. Cene zmerne. 1030

Tutti possono concorrere Vsi so lahko deležni

...AI MILIONI DELLA LOTTERIA DI TRIPOLI.
Basta acquistare qualche biglietto. L'estrazione dei premi sarà fatta in Roma sotto il controllo del Ministero delle Finanze. Potreste vincere voi uno dei numerosi premi, fra cui il 10 ammontante a parecchi milioni. Già 19 possessori di un biglietto nelle lotterie precedenti sono diventati milionari. Acquistate qualche biglietto, ma subito, perché la vendita si chiude il 18 giugno IRREVOCABILMENTE.

...MILIONOV »LOTTERIA DI TRIPOLI«. Zado- stuje, da kupite kakšno srečko. Zrebanje premij bo v Rimu pod nadzorstvom Ministrstva Financ. Mogli bi dobiti vi eno izmed številnih premij, med katerimi znaša prva nekaj milijonov. Ze 19 posestnikov srečk prejšnjih loterij so postali milijonarji. Kupite si kakšno srečko, vendar takoj, ker se prodaja zaključil 18. junija NEPREKLICNO.

LOTTERIA DI TRIPOLI

DNEVNE VESTI

Našim naročnikom in čitateljem

Za danes napovedani začetek tečaja italijanščine v našem listu smo morali zaradi nepričakovane ovire preložiti za teden dni. Nujni posli so zadržali g. profesorja, ki bo tečaj vodil. Prvo lekcijo našega tečaja italijanščine priobčimo v soboto 21. t. m. Naročnike in čitatelje »Slovenskega Naroda« prosimo, da nam oprostite zakasnitev, ki ni nastala po naši krivdi.

UREDNIŠTVO

— »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 47 z dne 10. junija 1941-XIX. E. F. objavlja Ducejev razglas z dne 17. maja 1941-XIX. o upravnih in sodni ureditvi na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, za sedenem po italijanski Vojski; Kr. ukaz z dne 18. maja 1941-XIX., št. 452, o ureditvi ozemlja, ki je postalo sestavni del Kraljevine Italije; Kr. ukaz z dne 7. junija 1941-XIX., št. 454, o nadaljnji veljavnosti odredb, izdanih za Ljubljansko pokrajino po italijanskih zasebnih oblasteh ter odločbo Visokega Komisarja o preime-novanju Hranilnice dravske banovine in postavitvi Glavne bratovske skladišnice v Ljubljani pod nadzorstvo in imenovanje komisariatskega odposlanca.

— Gospodarska obnova Hrvatske. Obnova prometnih zvez Hrvatske z inozemstvom hitro napreduje. Nedavno je bila sklenjena med upravo nemških in hrvatskih železnice prometna pogodba, s katero je bil urejen železniški promet med obema državama, pozneje so se pa vršila na Reki pogajanja tudi med zastopniki italijanskih in hrvatskih železnice. Tudi med Italijo in Hrvatsko so bila vsa vprašanja železniškega prometa urejena v popolnem soglasju. Kmalu bo povsem normaliziran potniški promet. V kratkem bo sklenjena pogodba o železniškem prometu tudi med Hrvatsko in Madžarsko. V okvir gospodarske obnove Hrvatske spada tudi obsežen program, ob-segajoč hrbozjavne in telefonske naprave. Ta velika potreba se krije deloma z doba-vami iz Nemčije. Trgovina z živino je prišla na Hrvatskem pod državno kontrolo.

— Starše srednješolske mladine že sedaj opozorjamo, da bo Društvo brezposelnih profesorjskih kandidatov v Ljubljani tudi letos priredilo konvencijo tečaj za popravne izpite. Opozorjamo zlasti na prodoren uspeh teh tečajev, saj na primer lani od 98 kandidatov le eden ni napravil izpita. Vpisovanje v tečaj bo od 10. do 13. julija, tečaj pa bo trajal z vsakodnevno učno uro in učenjem pod nadzorstvom od 15. julija do izpita. O vseh podrobnostih bomo starše še obvestili. DBPK v Ljubljani.

— Dva otroka zgorela. V četrtek zjutraj je nastal v hiši Franca Moderja v Spodnjem Dravogradu velik požar. Gasilec se mora gospodar zahvaliti, da mu požar ni napravil še večje škode. V hiši je bilo pet gospodarjevih otrok. Tri so gasilci rešili iz goreče hiše, dva sta pa ostala v nji in so pozneje našli pod ruševinami njeni zgoreli trupci. En deček je bil star pet, drugi pa šest let. Vse kaže, da so otroci v odsotnosti staršev sami zanetli požar.

— Silni nočni naliiv. Vedno večja postaja nevarnost, da bo povzročilo nepre-stano deževje zlasti kmetovalcem ogromno škodo. Že teden dni dežuje z manjšimi prepadci, pa tudi prej je bilo moče že preveč. Ponekod je voda začela zalivati polja in travnike in nevarnost poplav je vedno večja, ker je zemlja že tako namočena, da ne more več požirati vode. Poleg tega se pa večkrat ulije tudi silna plaha, kar še pomepa nabiranje vode. Tako

Iz Ljubljane

—**Lj. Romana Geigerjeva na zadnji poti.** Mnogo prerano umrla Romana Geigerjeva je nastopila včeraj popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah svojo zadnjo pot na pokopališče s Sv. Križu. Na Zalah se je zbralo mnogo znancev in prijateljev uglednih rodbin Geigerjeve in Gregoričeve, da sprejmo nepoznano pokojnico k večnemu počitku. Sredi krasnih vencev in šopkov svežega cvetja je ležala vzorna žena in zlata mamica na mrtvaškem odr. ob njem pa v neizmerni tugi skrušena soproga Baldo in hčerica Maca. Vedno glasneje so se razlegali v srce segajoči klici ob mrtvi mamici stoječe uboge hčerke: Mami, mami! in vedno več je bilo solznih oči med prijatelji in znanci v nemi bolesti zbranih pokojničnih svojcev. A nesrečnemu soprogu Baldu je bila tuga izsušila že vse solze, da niti plakati ni več mogel, ko se je za vedno poslavljaj od svoje srčno ljubljene Romance. In ko je začel pater Roman Tominec ob asistenci treh srobotov pogrebne obrede, ko je postajal drhteči glas ek krčevito ihtenje hčerke in brezuspešnem klicanju mrtve mamice od trenutka do trenutka presunljivejši, ni ostalo med množico pogrebcev skoraj nobeno oko več suho. Potem se je na razvil dolg žalni sprevod v pokopališko cerkvico in iz nje na pokopališče k svežemu grobu, kjer je našlo v življenju tako vroče ljubce in tako neizprosmo mučeno srce Romane Geigerjeve svoj večni mir. Bodi ji sladak tako, kakor je bila sladka njena ljubezen, s katero je v življenju tako vzorno skrbela za svojo družinico!

—**Lj. Sklepne produkcije Glasbene akademije in Srednje glasbene šole** se bodo vršile v sledečem redu: I. produkcija (na programu klarinet, rog, violina, klavir, solopetje) v torek dne 17. junija. II. produkcija: Absolventi Glasbene akademije in pedagoškega oddelka (violin, klavir) s spremljevanjem orkestra v petek 20. junija. III. produkcija: Absolvent Glasbene akademije Adamič Bojan (klavir) s spremljevanjem šolskega orkestra v ponedeljek 23. junija. IV. produkcija: Orgelske sklad-be v sredo 25. junija. V. produkcija: Absolventi Glasbene akademije (violin, klavir) v petek 27. junija. Produkcije se bodo vršile ob 19. uri v veliki filharmonični dvorani razen IV. (orgelske), ki se bo vršila ob istem času v Hubadovi dvorani Glasbene Matice. Kot vstupnice veljajo programi, ki bodo v prodaji v Knjigarni Glasbene Matice. Cena programov za II. in III. produkcijo 15 din, za ostale 10 din. Čisti dobiček je namenjen brezposelnim glasbenikom in podporni zalogi zavoda, za to prosil rektorat glasbo ljubeče občinstvo, da podpre z udeležbo te produkcije, ki imajo povečini koncertni značaj.

—**Lj. Apelliramo na slovensko umetnost ljubečo javnost.** Umetniško društvo »Slovenski lik« se kot osrednja strokovna organizacija mladih slovenskih slikarjev in kiparjev s svojimi perečimi željami vujduo obrača na p. t. občinstvo. Agilno društvo, ki je priredilo letos že dve uspeši razstavi, potrebuje v svrhu gmočne podpore za svoje člane primernih naročil, ki so jih zmocni strokovnjaško izvršiti v vseh allarskih in kiparskih tehnikah po zelo zmernih cenah. Društvo ima v svojih pravilih predvideno tudi podporno članstvo, izredno za višje zneske, podporno za vsak znesek. Izdalo je tudi I. serijo 6 umetniških razgled-

Ljubljana bo živela tudi od tujskega prometa

Uvrstila se bo med znamenite italijanske tujske prometne kraje ter zavzela med njimi posebno mesto

Ljubljana, 14. junija.

O pomenu Ljubljane kot letoviškega mesta so bile prejšnje čase različne sodbe. Nekateri sploh niso priznali Ljubljani najmanjšega značaja letoviškega kraja in trdili so, da tu ni nobenih pravih pogojev za razvoj tujskega prometa. Po njihovem mnenju dohodki, ki jih je imela Ljubljana od gostov, ne pridejo niti v poštev. Toda bilo je tudi dovolj zagovornikov Ljubljane kot turističnega mesta in odločno so se zavzemali za pospeševanje tujskega prometa pri nas. Predvsem so si želeli ogledevalnih del v mestu in izpopolnitve gostinskih podjetij. Razumljivo je, da je moralo vprašanje tujskega prometa v Ljubljani predvsem zanimati zastopnike mesta na občini. Ustanovljen je bil Tujsko prometni svet mestne občine s posebno nalogo, da skrbi za pospeševanje tujskega prometa v splošnem zlasti za njegovo propagando.

KAKO JE BIL S PROMETOM?

Naše tujsko prometno izrazoslovje je zelo okorno; že sam izraz »tujski promet« se upira duhu jezika, še bolj iz njega izvedeni pridevniki, zato pa tudi navadno ne delamo razlike med letoviškim prometom in splošnim obiskovanjem krajev. Pojmi se niso bili dovolj razčiščeni, kje se začne in kje konča tujski promet, to se pravi obisk gostov iz drugih krajev, ter koga je treba prištevati med tuje ali goste. Ali je gost, odnosno kakor se pravi v tujsko prometnem žargonu — tujec, le, kdor pride v neki kraj letovat, na oddih in zabavo, ali je pa treba med goste ter činitele tujskega prometa prištevati tudi ljudi, ki prihajajo poslovno, dalje potnike, ki se ustavljajo morda le dan ali nekaj ur. Tisti, ki so trdili, da Ljubljana ni tujsko prometni kraj, niso šteli med ljubljanske goste trgovskih zastopnikov, obiskovalcev veleposlanih, kongresov, zletov in festivalov, zlasti ne tistih obiskovalcev, ki niso prenočevali v hotelih. Drugi pa, ki so dokazovali, kako pomembno tujsko prometno mesto je Ljubljana, so se sklicevali na množico gostov ob velikih ljubljanskih prireditvah ter trdili, da to ne pomeni še nič, če Ljubljana nima tudi pravih letoviščarjev. Ljubljana mora računati predvsem na izletnike, goste, ki ne prihajajo k nam le na oddih, temveč družijo prijetno s koristnim. Promet gostov, če smo ga presojali le po številu nočnin v ljubljanskih hotelih res ni bil velik niti v letih, ko so goste privlačile velike in uspešne prireditve. Vendar smo lahko tudi v Ljubljani govorili, da je bil »tujski promet živahen«.

LJUBLJANA LETOVIŠKO MESTO?

Da Ljubljana lahko postane letoviško mesto v pravem pomenu besede, prav tako privlačno za goste poleti kakor so n. pr. zdravilišča in gorenjski ter dolenski kraji, je seveda težko pričakovati. Mesto in letovišče sta že sama na sebi dva pojma. Ljubljana ima sicer veliko periferijo, tu in tam še skoraj povsem kmečkega značaja, a zaradi tega vendar ne bo mogla biti nikdar privlačna za ljudi, ki iščejo poletni oddih v naravi, sredi zelenja in solnece, blizu vode, kjer je čim bolj mirno in tiho. Toda tujsko prometni kraji niso le letovišča. V deželah z najbolj razvitim tujskim prometom, predvsem v italijanskih pokrajinah, je nešteto krajev, ki niso idealni za letovanje, a imajo mnoge druge pogoje, da privabljajo številne goste. Imajo svoje posebnosti, znamenitosti, lepoto, zanimivosti — vse, da so vredni obiska. Nudijo pa lanko gostu tudi nekaj dni oddiha, čeprav ni prišel tja iskat daljšega počitka. Zato tudi ni rečeno, da mora Ljubljana postati izrazito letovišče, če naj bo tujsko prometni kraj. Res ne moremo gostov privabljati s hvalnicami višinskega zraku, zdravilni vodi ali čudodelnemu radioaktivnemu blatu. Toda nikjer ni rečeno, naj Ljubljana začne tekmovali z zdravilišči in gorskimi letovišči. Če Ljubljana ne bo mogla privabljati bolnih gostov, ki potujejo predvsem, ker iščejo zdravje, bo pa vseeno lahko privabljala zdrave obiskovalce.

LJUBLJANSKA MEGLA IN DEŽ

Ljubljani ne bo treba, ko bo že postala tujsko prometni kraj, skrivati podatkov o svojih podnebnih razmerah v strahu, da se je bodo gosti izogibali. Znano je, da pri nas pogosto dežuje; po podatkih našega meteorološkega zavoda znaša letno povprečje padavin 1410 mm. Dni, ko dežuje ali sneži, je povprečno 150 na leto, dni z meglo pa 125. Naše podnebje nedvomno ni posebno prijetno. Zime so precej mrzle in zgodnje, da se temperatura zniža pod 0°.

še celo drugi teden aprila, zmrzovati pa že začne ob koncu oktobra. Nedomačinom se zdi najbrž zoprnja ljubljanska megla. Brez megle so le poletni, pozni pomladni in zgodnji jesenski dnevi. Megle pa tudi ni zjutraj, ko kaže na dež. Posebno neprijetna je megla včasih poži ob hudem mrazu, ko sili, kakor se zdi, pod kožo. Približno tretjino dni na leto je v Ljubljani deževnih. Kljub vsemu temu je Ljubljana pogosto preveč razkričana, da ima »pasje podnebje«. Večkrat se pri nas vrste solnčni dnevi, ko se nad Ljubljano razteza skoraj južno, sinje nebo, cele tedne. Posebno krasne so včasih jeseni. Pogosto je zelo lep tudi februar, precej lep sta pa tudi julij in avgust. Po deževnih dneh se zdi Ljubljana še tem lepša, v posebni krasoti se pa pokaže njena bližnja in zlasti daljna okolica, venci gora, ki obkrožajo ljubljansko kotlino.

LJUBLJANSKE ZNAMENITOSTI

Podnebje ne nudi res najugodnejših pogojev za tujski promet v Ljubljani, nikakor pa ni tako neugodno, da bi ne smeli videti tudi njegovih dobrih strani ter da bi odbijalo obiskovalce. Naj mimgrede omenimo samo, da v Ljubljani umira zelo malo ljudi za jetiko in da je najvišja umrljivost za ostarelostjo. Ljubljancani umirajo v visoki starosti. Nedvomno se v tem kaže več ali manj vpliv podnebnja, ki torej ni nezdravo. — Podnebje je samo na sebi seveda ne more nuditi vseh pogojev za razvoj tujskega prometa. Dvomljivo je pravilo, da Ljubljana nima nobenih pravih znamenitosti, ki bi privabljale tuje. V resnici nekateri mislijo, da je treba našim gostom pokazati nebotičnik, jih voditi v glavni tivoljski dvorec in na Grajsko planoto ter kvečjemu na streho grajskega stolpa — pa so opravljene vse naše zanimivosti in znamenitosti. Prejšnje čase so se takšne ekskurzije navadno končale v kakšnem mračnem gostilniškem prostoru. Ljubljana pa ima vendar toliko zanimivosti, čeprav je majhna, da si vsega ne moreš ogledati na enem samem sprehodu. Nekaj svojstvenega ima na sebi naše mesto in ni treba, da bi morali vsakemu gostu razkazovati le muzej, magistrat, nebotičnik in rimski zid. Potnike navadno zanimajo predvsem značilne črte kraja, ki ga obišče, ne pa le tako zvane znamenitosti. Vsekakor pa ima Ljubljana dovolj tudi starih poslopij, ki so vredna vsaj bežnega ogleda. Marsikateri gost bi bil n. pr. zelo zadovoljen z ogledom krasnega stopnišča v nekdanji Gruberjevi hiši, kjer je zdaj poštna direkcija, na Sv. Jakoba trgu. Imamo pa še celo vrsto zaščitnih poslopij, ki so zanimiva po svoji zgodovini, pa tudi arhitekturi. Posebna privlačnost bo nedvomno grad, ko bo odprt vsi obiskovalcem od stolpa in viteške dvorane do najgostoljubljih kleti. Toda nikjer ni predpisano, da moramo gostom razkazovati samo mrtvo starinsko zidovje. Nedvomno bi jih zanimala

tudi živa resničnost: naši običaji, kulturne in socialne razmere itd.

CESAR SE NAM NI TREBA SRAMOVATI

Brez zadrege bomo gostom lahko pokazali naše parke in veseli bodo, če jih bomo povedli na naša najbližja sprehajališča, ki jih sami še vedno ne znamo ceniti. Naši gosti so vselej navdušeni nad krasnimi rožniškimi gozdovi, če jih odkrijejo — sami jim jih ne pokažemo — ter se ne morejo načuditi, da Ljubljano obdaja toliko zelenja v neposredni bližini. Dopovedujejo nam, da je malo tako srečnih mest, ki bi imela tako lepe gozdove, kakršni se razprostirajo na zahodni in vzhodnojužni strani Ljubljane. Moderna mesta se bore za zeleno površino in če dosežejo tretjino mestnega površja zeleno in vodno površino, se jim zdi to že velik uspeh. Ljubljanski gozdovi je nad 680 ha ali desetino celotnega občinskega mestnega ozemlja, a k zeleni površini moramo pristeti še njive (nad 1607 ha), travnike (2877) in vrtove (384 ha), da o parkih niti ne govorimo.

KAJ LAHKO NUDIMO GOSTOM?

Da so izpolnjeni pogoji za tujski promet, ni seveda dovolj, če obiskovalcem nudimo na ogled znamenitosti, da jih vodimo po parkih in gozdnih sprehajališčih in jim razkazujemo mesto z razgledišč, temveč jim moramo znati tudi dobro postreči v gostilnah in hotelih ter jim nuditi primerno prenočišča. Gostinska stroka je pri nas nedvomno na precej visoki stopnji, toda če se bo Ljubljana hotela uvrstiti v krog italijanskih turističnih mest, se bomo morali še marsičesa naučiti v južnih pokrajinah. Kapaciteta naših hotelov pa začasno zadošča. Ljubljana ima samo 7 hotelov. Če bi naše mesto postalo v pravem pomenu besede turistično ali tujsko, bi ne bilo dovolj primernih prenočišč. To se pokaže vselej, ko ima Ljubljana nekoliko več obiskovalcev med veleposlanci. Tedaj morajo iskati prenočišča pri zasebnikih. Sicer pa morajo nekateri hotelirji oddajati sobe samcem proti mesečni najemini, kar bi sicer ostale dolgo prazne. Zanimivo je, da je Ljubljana imela v Napoleonovem času več prenočišč kakor zdaj. Tedaj je v veliki meri živela od posebnega tujskega prometa, od trgovine in prevoznikov. Skozi Ljubljano je tedaj šlo od morja mnogo blaga in trgovci ter številni drugi potniki so se ustavljali v našem mestu.

Ljubljani si sme obetati lepo prihodnost po vojni, ker bodo ustvarjeni pogoji za razvoj trgovine, saj bo naše mesto posrednik Trsta, živela bo pa tudi lahko v veliki meri od tujskega prometa kot glavno mesto severne pokrajine v Italiji, tujsko prometni deželici. Ljubljanska pokrajina bo nudila gostom marsikaj, kar bo dopolnjevalo veliko deželo tujskega prometa.

Pri posestniku Pateu Ljubežu v Rodnah kobilu, šmija, bosanski.
Pri posestniku Klandarju Vinku v Rodnah konj, voj.
Pri posestniku Bočanju Antonu v Rodnah konj, črn, pram, voj.
Pri posestniku Uhanu Francu v Rodnah konj, žig 38 (komat), 38.
Pri posestniku Gabrijeleu Francu v Pristavi kobilu, sirasta, žig 101 in kobilu prama št. 314.
Pri posestniku Brulcu Janezu v Rožnem vrhu konj, sirast, bosanski.
Pri posestniku Cuglju Jožefu v Gor. Nemški vasi konj, šmija.
Pri posestniku Lapu Antonu v Gor. Nemški vasi konj, rdeč.
Pri posestniku Keku Alojziju v Pluski konj, rjav, žig 3B.
Pri posestniku Korbarju Ignaciju v Puški konj, črn, žig 9888-9.
Pri posestniku Kravcarju Antonu na Griču kobilu šmija, št. 117.
Pri posestniku Hočvarju Francu v Blešnji vasi konj, rdeč, z liso na glavi, žig 2573.
Pri posestniku Zamanu Vinku v Stefanu konj, šmija.

Pri posestniku Špančiču Antonu v Stefanu konj fuka, žig 11-B 95.
Pri posestniku Pajku Antonu v Stefanu kobilu šmista, žig 7.
Pri posestniku Pavlinu Rafaelu v Stefanu konj, črn.
Pri posestniku Planinšku Francu v Vrhtrebnjem konj, fuka, z belo liso na glavi, žig 3.
Pri posestniku Gorcu Francu v Vrhtrebnjem konj, bel.
Pri posestniku Novaku Janezu v Vrhtrebnjem kobilu, prama, komat št. 118.
Pri posestniku Progarju Antonu v Vrhtrebnjem konj rjav, bosanski, žig 3.
Pri posestniku Udoviču Jožefu v Vrhtrebnjem konj fuka, z belo liso na glavi.
Pri posestniku Kastelcu Matežu v Pračah kobilu, žig 96.
Pri posestniku Kralju Jožefu v Dol. Medvedjem selu vol, pšenične barve, z belo liso na glavi.
Pri posestniku Uhanu Martinu v Rodnah vol, rdeč, z belo liso na glavi.
Seznam bomo nadaljevali v prihodnji številki »Slovenskega Naroda«.

Dramatizacija

Knittlovega romana „Via mala“

To dramo uprizore v ponedeljek v ljubljanskem gledališču Mariborčani

Ljubljana, 14. junija.

Obsejni roman Johna Knittla, čigar dejanje se godi v Švic, v Bünden, si je v najkrajšem času utri pot med bralce vseh krogov. Knjiga je zaslovela zaradi svoje

L'attrice Mira Danilova. — Gledališka igralca Mira Danilova.

epske sočnosti, resničnosti opisanih oseb in homogenega, učinkovito stopnjevanega dejanja. Ni čuda, da se je pojavila misel na dramatizacijo te odsko hvalne snovi, ki že v prozi prevzame bralca z aktivnostjo drugega dela dejanja, tehtno analitiko in močno psihologijo.

Pisatelj je sam dramatiziral svoj roman. Tisti, ki so ga brali, bodo razumeli, da ni bilo mogoče v dramatizaciji zajeti vse ogromne snovi posebno ne liričnega in odsko neaktivnega začetnega dejanja, prvega zbližanja med glavnima osebnostma igre, Andrejem Richenauškim in Silvelijo Laurecovo, prav tako ne bistvene, vendar za Silvelijin duševni razvoj zelo važne epizode med njo in slikarjem Lautersom.

Drama se začne s Silvelijino vrnitvijo domov in sicer ko je oče že izginil. V začetku dejanja je samo nedoločeno nakazano, da je med rodbinskimi člani v zvezi z očetom neka skrivnost, pod dojmom katere živijo. Prvo dejanje se konča s prihodom Andreja Richenauškega, preiskovalnega sodnika, ki je vzbujal Silvelijo in jo sedaj zasnuje.

Drugo dejanje se godi na njunem domu, ko sta že poročena. Prihod prišednika sodišča, ki prinese med drugimi tudi usodno akto o pogrešanem Silvelijinem očetu in jih odda v pregled Andreju, sproži konflikt med njim in njegovo ženo. Andrej zasluži, da mu žena nekaj prikriva in skuša izvesti njeno skrivnost. Silvelija ga zapusti in se vrne domov.

V tretjem dejanju pride Andrej za njo in v velikem prizoru razkrije Silvelijina sestra Hana rodbinsko tajnost. V zadnjem dejanju koleba Andrej kot preiskovalni sodnik med poklicno dolžnostjo in čutom človečnosti. Nasprotnje med paragrafom in njegovo človeško vestjo ga pahne v dvom, komu naj se ukloni. Neizproseno pojmovanje morale pobija njegovo človeško vest, a ta se upira, da bi spoznal za krive lju-

di, ki jih pozna kot dobre in duševno nepokvarjene.

Igra razgrinja pred gledalcem Scilio in Karybdo trde norme in nepreračunljivega slučaja, ki priča, da so človeški zakoni nepopolni in ne morejo objektivno vsi življenjski pojavi, ki se prikazujejo v vedno novih, nepredvidenih oblikah. Ozka povezanost moralno nepokvarjenih ljudi z zločinom, daje slučaja Laurecovega pekat tragike. V tem realnem primeru zastopa pisatelj upravičenost človečnosti in ta njegova teza priča o njegovi močni veri v etos človeka, ki se bori iz postojanja do samega sebe in drugih za objektivnost in skuša kot tak zadostiti tako božji kakor človeški pravici. Mariborčani, ki smo jih videli v »Ami Christies«, in poleg njih še nekaj drugih članov, bomo spoznali v ponedeljek 15. t. m. v uprizoritvi »Via mala«. Igrali bodo v Malčevi režiji. Igro so uprizorili v tekoči sezoni s prodornim uspehom v Mariboru. Ker pa niso vsi člani, ki so prvotno sodelovali pri njej, v Ljubljani, bosta igrali iz prijaznosti dve članici naše Drame Mira Danilova in Rakejara, dve glavni vlozi.

Zasedba vlozi je sledeča: gospa Richenauška Kraljeva, Andrej Nakrst, dr. Guttknecht, predsednik sodišča Košuta, mati Laurecova Rakejara, Hana Starčeva, Silvelij Mira Danilova, Nikolaus Košič, Aman, pisar Blaž. Dramo je prevedel Peter Malec.

L'attrice Emma Starčeva. — Gledališka igralca Emma Starčeva.

Lani pridobljeno zlato

Južnoafriška delniška družba za pridobivanje zlata, Union Corp. LTD., je zbrala in objavila podatke o pridobivanju zlata 1940. Podatki se nanašajo na ves svet, manjkajo samo oni iz Rusije Avstralije in Japonske, o katerih pa lahko domnevamo, da so pridobili več zlata kakor predanskim. Na vsem svetu je bilo lani pridobljenega 40.500.000 unč zlata, predlanskim pa 38.790.000 unč. Na Južnoafriško unijo odpade 14.045.000 unč, na Kanado 5.275.000 unč, na Zdržene države pa 4.850.000 unč.

Tudi v prvih mesecih tekočega leta se je pridobivanje zlata v Južnoafriški uniji povečalo, čeprav so se zvišali produktivski stroški. V južnoafriških zlatonosnih rudnikih je zaposlenih letos 371.000 delavcev, lani jih je bilo pa 340.000.

Živina brez lastnikov

Na Dolenskem je še mnogo živine, ki še niso znani njeni lastniki

Ljubljana, 14. junija.

Že večkrat smo poročali, da je na Dolenskem še zmerom mnogo živine, konj in volov, ki se še niso javili njihovim lastnikom. O takšni živini ima posebno skrbno evidenco sestavljeno občina v Trebnjem. Prepričani, da bomo ustregli našim naročnikom, ki še zmerom iščejo izgubljenjo živino, objavljamo seznam živine brez lastnikov na področju trebnjske občine:

Pri posestniku Jožefu Radlju v Dol. Ponikvah konj, fuka, z belimi pikami.
Pri posestniku Antonu Kukenbergerju v Gor. Ponikvah kobilu, črna prama, z znakom ž 9.
Pri posestniku Kolencu Francu v Gor. Ponikvah konj, šmija.
Pri posestniku Floriančiču Jožefu konj, fuka, žig 34/308 in konj, šmija, sirast, žig 55.
Pri posestniku Kužniku Jožefu v Gor. Ponikvah konj, črn, žig 104.
Pri posestniku Rozmanu Jožefu v Gor. Ponikvah kobilu, fuka, lisasta, žig 4201.
Pri posestniku Mežanu Ludviku v Gor. Ponikvah konj, fuka, žig 2457.
Pri posestniku Mlakarju Antonu v Dol. Nemški vasi, konj, šmija, bosanski.
Pri posestniku Mežanu Adolfu v Dol. Nemški vasi konj, črn, bosanski.

Pri posestniku Omeri Janezu v Dol. Nemški vasi konj, šmija, žig 2685 in kobilu, prama, žig 11/93.

Pri posestniku Jevnikarju Jožefu v Dol. Nemški vasi kobilu, prama.

Pri posestniku Zakrajščku Jožefu v Dol. Podborštu konj, pram, žig 2584.

Pri posestniku Uhanu Martinu v Rodnah kobilu, prama, z liso na glavi, žig 1 konj, pram, z belo liso.

Pri posestniku Pateu Mihaelu v Gor. Dobravi konj, šmija, žig 2567.

Pri posestniku Gabrijeleu Ignaciju v Gor. Dobravi konj, fuka, žig 46.

Pri posestniku Gabrijeleu Jožefu v Pračah konj, pram, bosanski.

Pri posestniku Rataju Jožefu v Primštalu konj, rdeč, voj. in kobilu, fuka, z liso na gobcu.

Pri posestniku Huču Jožefu v Primštalu konj, šmija, voj. in konj, pram, z liso na glavi.

Pri posestniku Gospodariču Jožefu v Dulu kobilu, fuka, z belo liso, žig 1611.

Pri posestniku Skulju Karlu v Dulu konj, bosanski.

Pri posestniku Kukenbergerju Avguštinu v Dulu kobilu, sirasta, žig 155.

Pri posestniku Celiku Matiji pri Gradišču kobilu, bosanska, voj.

Tito A. Spagnol:

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

— Že dobro, o tem bomo govorili pozneje. Zdaj si pa ogledaj kraj, kjer je bil zločin storjen. Stopili smo v salon, ki ga je bil grof Piero zaklenil. Bila je precej velika kvadratna soba z dvema vratoma, enim balkonom in enim oknom. Ena vrata so vodila na hodnik, druga pa v spalnico. Stene so bile obite s sinjim damastom, ki je bil pa že star in precej obledel. Tla iz plošč na be-neški način so pokrivala velike perzijske preproge. Ob stenah je stalo različno pohištvo: dolga, nizka knjižna omara, mogočna pisalna miza, nad njo veliko ogledalo, vse v dragocenem orehovem lesu, nizke, široke divane pred mizico, ob njem pa dva naslanjača iz lakiranega lesa, tapčiranega z damastom, dve omari in nekaj stolov je izpolnjevalo opremo te sobe, ki je služila grofici za salon.

— Kdo je prvi odkril zločin? — je vprašal maresciallo, potem ko je bil skrbno pregledal sobo.

— Gospodična Solveni, — je odgovoril grof Piero, — družabnica uboge grofice. Ali naj jo pokličem?

Gospodična Ida, ki je bila ostala pri smrtni postelji, je vstopila.

— Vi ste našli grofico. Kako se pišete?

— Jaz? Ida Solveni.

— Bili ste družabnica pokojne grofice. Kako dolgo?

— Dve leti in pol.

Maresciallo ji je hotel zastaviti še eno vprašanje, ko so se odprla vrata in vstopil je poročnik Marsico. Maresciallo se je vrzaval pred svojim predstojnikom, ki se nam je predstavil. Poročnik Marsico je bil moški tridesetih do petinidesetih let, koščene postave, ozkega, energičnega obraza, sivih oči in črnih, precej gostih, toda kratko pristrženih las.

Maresciallo mu je kratko javil, kaj je bil doslej odredil in da je že ukazal, da brez dovoljenja nihče ne sme zapustiti vile.

— Dobro, nadaljujmo torej! Zločin ste odkrili vi, gospodična? Povejte nam, kako se je to zgodilo in potrdite se, da bodo vaši podatki čim točnejši, — je dejal poročnik.

— Okrog desetih sem spremila ubogo grofico do vrat te sobe. Zadnje besede, ki sem jih slišala iz njenih ust, so bile naročilo, naj povem njemu sobarici, da lahko gre spat, ker je grofica ne potrebuje več. Potem mi je voščila lahko noč in ko sem izpolnila njeno naročilo, sem odšla v svojo sobo.

— Ali je navadno sobarica stregla grofici zvečer, ko se je pripravljala k počitku?

— Ne vedno. Pogosto je uboga grofica še bedela, da je tu v salonu čitala ali pisala, potem se je pa sama slekla, ker ni hotela, da bi bila služničad prikrajšana na počitku.

— Ali je dolgo bedela?

— Pogosto dolgo. Zadnje čase je slabo spala.

— Zakaj se je pa tako zgodaj umaknila v svojo sobo, če ni mogla spati? Kaj hodijo v tej hiši vsi ob desetih spāt?

— Ne. Toda uboga grofica se je vsak večer že ob desetih umaknila v svojo sobo, če ni bilo v hiši gostov. V takem primeru je pa ostala pokonci do enajstih. To je bila njena navada.

— Razumem. In potem? Nadaljujte, prosim!

— Odšla sem v svojo sobo, se slekla in vzela knjigo v roko, da bi malo čitala. Okrog enajstih sem ugarnila luč in zaspala. Kar me je zbudil ropot zapirajočih se oknic. To ni bilo v moji sobi, čeprav imam okna vedno odprta. Prejšnji dan je deževalo in zato sem oknice zaprla. Moje torej niso bile, toda po močnem ropotu sem sklepala, da je moralo to biti nekeje čisto blizu. Prišuhnila sem ne morda zato, ker bi se mi zdelo zadeva važna, temveč zato, ker me je ropot motil. Zunaj je bil dež poneha in pihal je močar veter. Nekaj časa sem napeto poslušala, potem se mi je pa zdelo, da sem uganila, kje so zapirajoče oknice. Ropot se slišal od spodaj, torej iz salona ali spalnice uboge grofice.

— Njena soba je torej nad vašo?

— Da, točno nad tem salonom. In to me je napotilo, da sem vstala in odprla eno svojih oken. Nagnila sem se skozenj, zaprle so se bile oknice balkona tu. Uboga grofica je bila gotovo že legla k počitku in morala je ropot slišati, vendar je bilo pa jasno, da se ji ni hotelo vstati, da bi okno za-

prla, še manj pa, da bi pozvonila, ker ni hotela nadlegovati služničad. Tako sem odšla doli. Uboga grofica nikoli ni zaklepala vrat na hodniku. Rahlo sem jih odprla in močan veter mi je zapihal v obraz. Prižgala sem luč in kriknila. Uboga grofica sem zagledala na tleh kraj pisalne mize. Blizu nje je ležal na tleh prevrnjen stol. Okna, ne samo oknice, balkona so bila široko odprta.

— Ah, torej so bila odprta tudi okna?

— Da, gospod. Takoj sem odhitela k ubogi grofici in jo jela tresti, toda zaman. Potem sem zopet vstala, zaprla okna ter odhitela buditi grofa Piera in druge, med njimi tudi starega Lorenza, ki sem mu naročila, naj gre takoj po zdravnika in Don Poldo, obenem naj pa pošlje šoferja z avtom v mesto po doktorja Marchettia.

Poročnik Marsico je odšel k balkonu in ko je pokril tam z robcem kljuko, je odprl vrata in stopil na balkon. — Tam stoji visoko drevo, čigar veje segajo do balkona, — je dejal, ko se je vrnil. — To je libanonska cedra, — je odgovoril grof Piero.

— Kako visoko je balkon od tal?

— Morda deset metrov.

— V nujni sili bi bil lahko torej nekdo zbežal čez ta balkon. Ne ždi se mi pa verjetno, da bi bil po tej poti tudi prišel v hišo. Zdaj bi pa rad vedel, komu je naročeno zapirati v tej sobi oknice?

— Sobarici uboge grofice. Ona je tamle, — je odgovorila gospodična Solveni in pokazala na vrata spalnice. Poročnik je namignil maresciallu, naj stopi po njo.